

פחד דוד

עלון שבועי בעניני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות בנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
כן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 542

משכיל לדוד

פרשת וארא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ה' לפרעה לעשות תשובה, שנאמר "כי אני הכבדתי את לבו". אמר לו ריש לקיש אם ללצים הוא יליץ. שהקב"ה מתרה בו באדם פעם ראשונה, שניה ושלישית ואינו חוזר בו והוא נועל את לבו מן התשובה, כדי לפרוע ממנו מה שחטא. אף כך פרעה הרשע כיון ששיגר הקב"ה חמש פעמים ולא השיגח פרעה אל דבריו, אמר לו הקב"ה אתה הקשית את עורפך והכבדת את ליבך - הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך".

תשובה מתוך הלב

נאמר "הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם לבו אל דבר ה' יעזוב את עבדיו ואת מקנהו בשדה" (שמות ט, כ-כא). היה זה במכת ברד, שהזהיר משה את פרעה ועבדיו שמי שרוצה להינצל הוא ורכושו שיכניס הכל אל הבתים. ומי שהאמין בה' הכניס ולא ניזוק, ומי שלא האמין לא הכניס וניזוק. וקשה כיצד יש שלא האמינו בה', והרי כבר במכת כינים אמרו החרטומים לפרעה "אצבע א-להים היא".

ופירש שמו"ר מרן הגאון רבי יאשיהו פינטו זיע"א, בספרו "כסף מזוקק"; שאמנם כבר במכות הראשונות התעוררו פרעה ועבדיו לחזור בתשובה, אלא שחזרתם בתשובה היתה מהשפה ולחוץ ולא בפנימיות ליבם. ועל כן לא אספו את הבהמות הביתה חרף אזהרת משה. כלומר שכאשר התשובה היא רק מהשפה ולחוץ,

ממילא האדם נשאר עומד ברשעו. רק שהוא חושב שחזר בתשובה, אבל באמת אין תשובתו רצויה.

ובכך ביאר הר"ף זיע"א, את הפסוק "בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותתי אלה בקרב" (י, א), שכיון שראה ה' שפרעה לא שב בתשובה בלבו אלא רק בחיצוניותו, הכביד ה' את לבו, בשביל שיקבל את המכות הנוספות; ארבה, חושך ומכת בכורות, עד שיתעורר לחזור בתשובה גם בלבו פנימה.

אמנם שוב הכביד ה' את לבו של פרעה, גם לאחר מכת בכורות בכדי שירדוף אחרי בני ישראל לים סוף. והסיבה לכך, שפרעה חזר בתשובה במכת בכורות רק מיראת העונש ולא מתוך ביטולו לפני ה'. רואים מכך עד כמה האדם נתבע על מעשיו.

וזה לימוד גדול שלא מספיק לשוב בתשובה מהשפה ולחוץ, אלא צריך להרגיש את התשובה בלב. ולזה צריך חשבון נפש נוקב לראות אם התשובה נעשית גם בלב. כי כאשר אדם חוזר בתשובה רק מן השפה ולחוץ ולא מתוך שברון הלב, הרי שהוא נשאר ברשעו ואין תשובתו תשובה, ולכן מעולם לא יהיה חרד לדבר ה'.

ביטול כח הבחירה מהאדם

"לך אל פרעה בבוקר הנה יוצא המינימה ונצבת לקראתו על שפת היאור והמינימה אשר נהפך לנחש תיקח בידך" (שמות ז, טו)

רש"י הקדוש בפירושו מטיעים לנו את צויו של הקב"ה למשה לצאת בבוקר לשפת היאור; "שהיה עושה עצמו אלוה ואומר שאינו צריך לנקביו ומשכים ויוצא לנילוס ועושה שם צרכיו". ציוה ה' את משה ללכת אל היאור, להראות לפרעה שהוא יודע שאכן הוא כן נצרך לצרכיו, ומרמה במה שמצהיר שהוא אלוה. ובעצם, פרעה היה צריך להתבייש מפני משה ולחזור בו מעקשנותו מלשלח את עם ישראל. שהרי משה רבנו כבר גילה את התרמית שהוא עושה מעצמו אלוה, אלא שפרעה הכביד את לבו אף על פי כן, וללא בושה המשיך להכריז על עצמו שהוא אלוה.

לפי זה נראה לבאר ענין נוסף. הקשה לפני אחד ממכרי; מדוע הכביד ה' את לבו של פרעה בחמש המכות האחרונות. והרי אין ה' מעניש אלא אם כן היתה בחירה לאדם לבחור בטוב וברע. ואם ה' הכביד את לב פרעה, נמצא שלא היתה לו בחירה, ולכאורה לא ראוי שיענש.

וכן מפורש ברמב"ן על הפסוק במכת דבר "ויחזק ה' את לב פרעה ולא שמע אליהם", וכתב הרמב"ן שעד עכשיו בחמשת המכות הראשונות עד מכת דבר, נאמר "ויחזק לב פרעה", "ויכבד פרעה את לבו", וכדומה. ואילו במכת דבר והלאה התורה משתמשת בלשון "ויחזק ה' את לב פרעה". וביאר הרמב"ן, שבחמשת המכות הראשונות אכן פרעה הכביד את לבו מיוזמתו. אבל ממכת דבר ואילך כבר היה בלב פרעה לחזור בתשובה ולא להכביד את לבו. אלא שה' הכביד את לבו בסוף כל מכה ומכה, עד מכת בכורות. ואם כן קשה מדוע נענש פרעה אם ה' הכביד את לבו?!

ולפי מה שביארנו יש לומר, שמכיוון שפרעה במכות הראשונות היה מקשה את לבו ומכביד אותו פעם אחר פעם ומשקר שהוא אלוה במצח נחושה גם בפני משה רבנו שתפסו בשקר בראותו את פרעה עושה את צרכיו על שפת היאור. ואף אחרי חמש מכות שראה ה' שפרעה בוחר בכל פעם ברע ומקשה את לבו ואינו מנסה אפילו פעם אחת לבחור בטוב לראות כמה טוב הוא הטוב. וכל הטעם שלו הוא רק ברע. העניש אותו ה' ונטל ממנו את כוח הבחירה, והמשיך להתנהג עם הכוחות הרעים שהיו בו כי הרי כבר קבע פרעה בלבו לבחור רק ברע. ובדרך שאדם קובע לעצמו לעשות, קובעים לו בשמים את המשך דרכיו, בכך שלוקחים ממנו את כוח הבחירה וקובעים לו את הדרך שבחר בה בהתחלה.

וכן מצאתי במדרש רבה (שמות יג, ג): "אמר רבי יוחנן, מכאן פתחון פה למינים לומר לא נתן

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת וארא כה' טבת תשע"א

באר שבוע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:28	16:24	16:10	
17:28	17:27	17:25	מוצאי שבת
17:54	17:50	18:03	רבינו תם

הילולא דצדיקיא

כה - רבי אליהו אליעזר דסלר	כה - רבי אברהם ענתבי
כו - רבי שאול קצין	כט - זקן המקובלים רבי יצחק כדורי
כז - רבי שמשון רפאל הירש-	א - רבי משה שיק, המהר"ם שיק
מפרנקפורט	ב - רבי משולם זושא מנפולי

מעשה שהיה

כך פותרים את ה'בעיות' שבדרך

אם בעקבות הלימוד המשותף יחליטו הבעלים להכשיר את המסעדה, אבל עד שזה יקרה יוכלו אנשים שיראו את האברך החרדי יושב במקום.

אנשי 'לב לאחים' הציגו את השאלה לפני הגר"י זילברשטיין שליט"א, וזה הביא להם ראייה מהגמרא במסכת תענית (דף כ"ב עמוד א) המספרת על רב ברוקא שהלך בשוק ונפגש עם אליהו הנביא, ושאלו האם אפשר למצוא כאן בשוק אנשים שהם בני העולם הבא. בתחילה השיב אליהו בשלילה, אבל בינתיים נכנס אדם פלוני לשוק, ואליהו הצביע עליו שהוא בן עולם הבא.

הביט רב ברוקא ביהודי ההוא, וראה שהוא הולך בלי ציצית, ובנעלים שחורות (האיסור לילך בנעלים אלו כרוך בייחוד ובל יעבור, כיון שזה הוא מנהג הגויים). מששאל רב ברוקא את היהודי במה הוא מתעסק, השיב לו שהוא שומר בבית הכלא, ושומר על היהודים הכלואים שם שיהיו צנועים, הוא דואג שהגברים והנשים יהיו לחד, ומושיגים שלא יהיו חטאים בענייני צניעות. ומדוע אתה מהלך בלי ציצית ובנעליים שכאלה? – המשיך רב ברוקא לשאול. 'אמר ליה, עיילנא ונפיקנא ביני נכרים, כי היכי דלא לידעו דיהודאא אנא, וכו'. דהיינו, שצורת הלבוש הזו מהווה עבורו 'תחפושת', כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי, ואז לא יתנו לו להכנס לבית הכלא.

הוא גם הוסיף שבצורה זו הוא מצליח 'להשתחל' בין הפקידים הבכירים של הגויים, וכשהוא שומע שמתכוננים לגזור גזירות על היהודים, הוא מודיע זאת לחכמי ישראל המשתדלים לבטל את הגזירות. "לפי זה חשבתי, אמר הרב, שאולי כדאי שגם האברך שלומד עם בעלי המסעדה, יגיע למקום ללא הלבוש החרדי שלו. כך לא יהיה חילול השם, וגם לא יוכלו אנשים לאכול במקום ההוא, ומאידך – יתכן מאוד שיעלה בידו לשכנע את בעלי המסעדה שלא למכור טריפות".

"כשהצעת את הדברים לפני מו"ח מרן הגר"ש אלישיב, אמר לי שאסור לעשות כך, ולהגיע בלי הלבוש החרדי, מפני חילול השם". "כששאלתי את מו"ח על פשר מעשהו של ה'בן עולם הבא', שהלך בלי ציצית ובנעלים שחורות, השיב לי שבמקרה של הגמרא – היהודים הכירו את האיש ההוא, וידעו שהוא ירא שמים, והבינו שהוא מתלבש בצורה זו בשל רצונו לחזק את אחיו היהודים, ולכן היה מותר לו להתלבש כך.

אבל במקרה של האברך, שדמותו אינה מוכרת לכולם, הרי כאשר הוא יישב ללא הלבוש החרדי, יהיה בכך חילול השם". "לסיפור זה ישנו סוף טוב: כאשר הועלתה השאלה הנ"ל במעמד גדולי הדור בכנס של 'לב לאחים', נשלח פתק אל מנכ"ל הארגון הרב סורוצקין, מהרכז של 'לב לאחים' בחיפה, הרב מנחם קפלן, שהודיע שהשאלה הזו היא כבר לא רלוונטית, כיון שהמסעדה אכן הפכה להיות מסעדה כשרה לכל דבר..."

"ולקחת אתכם לי לעם"

(ו.ו.ז). כמיהתם של בני דורנו הזה לתשובה שלימה, מעוררת שאלות ההלכתיות המתעוררות עקב כך בקרב פעילי התשובה. כזה הוא המעשה שלפנינו:

אחד מפעילי 'לב לאחים' בחיפה, אברך ת"ח, הגיע לביתה של משפחה פלונית, והחל ללמוד עם בני הבית, האבא, האמא והילדים. קול התורה שעלה מן הבית נעם מאוד לאחד השכנים, והוא יצר קשר עם האברך ושאל אותו האם יהיה מוכן ללמוד גם איתו.

כמוכן שהפעיל השיב בחיוב, ואז סיפר האיש שיש לו מסעדה שוקקת פעילות, וכיון שהוא אינו רוצה להיעדר מהמסעדה ולו לשעה קלה, ביקש מהת"ח שיעזוב אלו ללמוד במסעדה עצמה. 'נבחר לעצמנו מקום שקט בתוך המסעדה, ונלמד יחדיו', הציע.

מיקומה של המסעדה היה נוח מאוד לאברך, והשניים סיכמו על הלימוד המשותף. אבל, מיד כאשר הגיע מיוזענו למקום שנקבע, הוא 'הריח' שיש כאן משהו שאינו כשורה. ואכן, דקות אחדות לאחר שהחל ללמוד עם בעליה של המסעדה, ראה הת"ח שמדובר במקום המתעסק עם בשר פיגולים.

הוא הזדעזע לנפשו, ולא ידע האם להמשיך את הלימוד עם הבעלים, או שמא יש בכך חילול השם גדול, שאדם כמוהו יושב במקום שכזה.

למחרת, כאשר הוא הגיע לכולל בו הוא לומד בחיפה, החל להתדיין עם האברכים בדבר, ואילו הביעו דעתם שיש סיכוי רב שלאחר זמן קצר שבו ילמד הת"ח עם בעלי המסעדה, ייהפך המקום לכשר. מכיון שכך עד שנתחיל לחשוב כיצד לפתור את העניין, תיפתר כבר הבעיה מאליה...

האברך המשיך ללמוד במסעדת הטרופה, ולאחר כמה ימים הבחין בדבר מזעזע. במהלך לימודו עם בעלי המקום, הוא רואה אדם חבוש כיפה הנכנס למסעדה, ומתיישב לאכול את בשר הפיגולים המוגש לו.

הפעיל כבר לא היה יכול לשבת בחיבוק-דיים, והוא ניגש אל היהודי הדתי ושאל אותו כיצד הוא מעיז לאכול במקום שכזה.

והאיש שומר המצוות מביט בו בתמיהה, כאינו מבין את השאלה שמציגים בפניו. 'אני מכיר את המקום מזה שנים, ויודעני שהוא מוכר בשר טריפה, אבל משעברתי ברחוב וראיתי אותך – עם הלבוש החרדי – יושב כאן, הייתי בטוח בכל מאת האחוזים שהמקום הפך להיות כשר למהדרין!...

הבעיה שהתעוררה עתה היתה חמורה בכפליים, משום שהתברר שכבר לא מדובר בחילול השם גרידא, אלא בהכשלתם בפועל של יהודים, וגם

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

למה עשית לפלוני?

1. מי מבניו של יעקב האריך ימים יותר מכולם?
2. מניין למדנו שהנושא אשה צריך לבדוק באחיה?

וכן יש להיזהר, כשמבקש מאת חברו, שייטיב עמו באיזה דבר, והוא משיבו שאינו יכול למלאות בקשתו בזה, שלא ישאלנו "למה עשית טובה זו לפלוני, שהוא בעצמו סיפר לי את הדבר". כי מצוי הוא על ידי דבר כזה, גם כן להעלות תרעומות בלב חברו על אותו פלוני, על שגילה את הדבר לאנשים ואינו יכול להשמיט עצמו מהם ("חפץ חיים")

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"ויעשו כן חרטומי
מצרים בלטיהם ויחזק
לב פרעה ולא שמע
אליהם" (ז. כב)**

וכתב רש"י - ורבותינו אמרו בלטיהם מעשה שדים. יש לבאר כיצד זה שהשדים שהם עושי דברו של הקב"ה, סייעו לפרעה וחרטומיו להקחות ולעמעם את התגלות מלכות ה' ושליטתו בבריאה, ולזלזל בשליחיו של הקב"ה - משה ואהרן. וביאור העניין כך הוא: רגילים אנו לחשוב שמכוח היות האדם בעל בחירה ומקבל את ההחלטות על גופו ומעשיו, יכול לעשות ככל העולה על רוחו לטוב ולמוטב. כאן - במעשיהם של פרעה וחרטומיו עולה, שלא רק על מעשיו שלו האדם הוא בעל בחירה, אלא בעל בחירה הוא כיצד ואיך להשתמש בכוחות ובבריאה שיצר השי"ת לכבודו ולהתגלות שמו. גם אם נבראים שמטרתם העיקרית להיות שליחי השי"ת ועושי דברו, יכול האדם להסיטם מתכליתם ולרוממם למעשיו ופעולותיו, גם אם ח"ו הם נגד

לכח הבחירה אין שום מעצור

רצונו יתברך. וזוהי האחריות הגדולה הרובצת על כתפי האדם, הקב"ה השולט על עולמו כפשוטו הוא נזר הבריאה, והבריאה נפעלת ע"פ מעשיו הן לטוב והן לרע. וזה שהזהיר השי"ת את האדם ואמר לו: תן דעתך שלא תקלקל את עולמי. בידי האדם לקלקל לא רק את עצמו, אלא גם את העולם שאינו שלו - את עולמו של השי"ת.

וזהו מייסוד כוח הבחירה שניתן לאדם, כדי להצדיק את השכר המגיע לו על מעשיו. שהרי אילו היה האדם הרוצה להרע נתקל בהתנגדות ובעיכובים להוציא את רצונו לפועל מהכוחות הפועלים בבריאה בשליחות השי"ת,

הרי כבר נפגם כח הבחירה, שהרי הוא רואה בחוש שמעשיו אינם רצויים ואינו יכול הוציאם לפועל. וא"כ לא מגיע לו שכר על הסור מרע ועשה טוב, שהרי היה מכורח לעשות טוב ומנעו אותו בעל כרחו מהרע.

וא"כ מבואר איך השתמשו החרטומים בשדים לקעקע את האמונה בהשי"ת, הפך מתכליתם שלשמה הם נבראו להעניש את החוטאים ולהודיע שיש דין ויש דיין. מכיון שמיסוד הבחירה והשכר ועונש לתת לטוב שליטה מוחטת על מעשיו ופעולותיו לטוב ולמוטב, גם כאשר משתמש לשם כך בכוחות שיש בעולם ובבריאה בכללותה. אף שהיא נבראה כדי לגלות את שמו יתברך ולהרבות את כבודו, כמאמר הפסוק (ישעיה מג. ז) "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתו יצרתיו אף עשיתיו".

מן המעין

העם לא הועילה תפילתו להסיר את הנחשים השרפים שהמיתו עם רב מישראל, אלא נתן לו הקדוש ברוך הוא עצה "עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוק וראה אותו וחי".

ופשרן של דברים, כותב ה"חפץ חיים" זצ"ל, הוא, כי לכל יש תרופה

חוץ מעונן לשון הרע, והמקטרג הנברא מעונן לשון

הרע אי אפשר להסירו כי בכל עת עומד הוא ומקטרג, וכמו שהמספר לשון הרע מספר בפיו - כך הוא המקטרג הנברא מן החטא הזה מדבר במו פיו ואי אפשר להשתיקו.

ומכיון שעונש הנחשים השרפים הוא בגין עון לשון הרע, בעבור שדיבר העם בא-להים ובמשה, לכן לא הועילה תפילתו של משה להסירם לגמרי, אלא נתן לו הקדוש ברוך הוא עצה איך לרפא את הנשוק מן נשיכת הנחש, ככתוב "עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוק וראה אותו וחי".

אור הזוהר

"ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לא-להים וידעתם כי

אני ה' א-להיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים" (ז. י).

מצוה זו ראשונה לכל המצוות, הראשית והראשונה לכל המצוות - לדעת את הקדוש ברוך הוא בכללות.

מהו בכללות? לדעת שיש שליט עליון שהוא רבון העולם, וברא עולמות כולם שמים וארץ וכל צבאם.

כאשר יצאו בני ישראל ממצרים, לא היו יודעים את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא משה אצלם, לימדם תחילה מצוה זו, שנאמר: "וידעתם כי אני ה' א-להיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים". ואלמלא מצוה זו, לא היו ישראל מאמינים בכל ניסים וגבורות שעשה להם הקדוש ברוך הוא במצרים. כיון שידעו מצוה זו בכללות - נעשו להם ניסים וגבורות

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל" (ו. ה)

מהו תוספת הלשון: "וגם"?

השיב על כך רבי יעקב כולי זצ"ל, בספרו "מעם לועז".

שהרי מצונו בגמרא (תענית כה): בשמואל הקטן, שבזמנו היה צער בעולם שלא ירדו גשמים. גזר שמואל תענית ועוד קודם התענית ירדו הגשמים, ואמר להם שמואל שלא יחזיקו מעצמם בעבור כן, והדבר דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אמר להם תנו לו ואל אשמע בקולו.

וכך הוא בדיוק לגבי הציבור, בזמן שזכות הוא לו - לאחר התפילה ה' שומע את תפילתם, וזהו סימן שהם חשובים לפני השי"ת.

וזהו פירושו של הכתוב: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל". כלומר, שמלבד הגאולה עצמה העתידה לבוא,

הרי שיש חשיבות לעצם הדבר שהקב"ה שומע את תפילתם, כי בכך ישנה הוכחה שאכן הם חשובים לפני המקום.

ואילו היה הקב"ה עוזר להם לפני שיתפללו לפניו, היה בכך סימן שכביכול אין השי"ת חפץ בתפילתם.

"ויהי היום בכל ארץ מצרים" (ז. כא)

במדרש אמרו שממכת דם נתעשרו ישראל.

וכתב בספר "פניני קדם" לבאר באופן נחמד, מדוע דווקא ממכת דם נתעשרו ישראל ולא משאר המכות. שהרי אמרו רבותינו בגמרא (בבא בתרא קטז). "קשה עניות בביתו של אדם יותר מחמישים מכות".

ומשום כך היה דרוש אפוא שקודם כל מיד בתחילת המכות שניתכו על המצרים, בני ישראל יתעשרו מפני שאילו היו ישראל נשארים בעניותם, אזי יוצא שאף שלאחר שיקבלו המצרים חמישים מכות - עדיין יהא מצבם של ישראל רע יותר ממצבם של המצרים שכן "קשה עניות בביתו של אדם יותר מחמישים מכות"...

"וסרו הצפרדעים מנחך ומבתיך" (ח. ז)

כאן הועילה תפילת משה להסיר את הצפרדעים מפרעה ועבדיו, לעומת הנחשים השרפים שנשלחו במצות ה' לבני ישראל, וכשהתפלל משה בעד

בדרך אבות

ממעשיהם של צדיקים

"נושא בעול עם חברו"

"ואלה שמות בני לוי לתלדתם גרשון וקהת ומרי ושני חיי לוי שבט ושלושים ומאת שנה"
(שמות ו. טז).

צמד המילים "ואלה שמות", מופיע, למרבה הפלא, רק בבני שבט לוי, לא

אצל שאר השבטים. מה הסיבה לכך? השל"ה הקדוש עומד על פליאה זו, וכך הוא מבאר: שבט לוי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות: 'גרשון' - כי גרים הם בארץ לא להם. 'קהת' - ששיניהם היו קהות. 'מרי' - וימרו את חייהם. ומעשה נאצל זה נרמז במילים "ואלה שמות בני לוי".

ומכאן, כותב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, "אהיה אשר אהיה", אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת.

מידה מיוחדת זו, כותב הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א במכתבו: "שהרי אחד מקניני התורה הוא 'נושא בעול עם חברו', היינו שמתעמק להרגיש מצבו של חברו כשל עצמו, ומתפלל לטובת חברו, ומכל שכן להרגיש את צרת הכלל... "הנה תושבי ארץ הקודש שריויים בגלות האחרון כאשר שנאת פורקי עול התורה והמצוות, אנשי השמאל, הגיע ליד רדיפת שומרי התורה ושנאת הדת עד שברצונם להשכיח שם ישראל רח"ל.

ולכן החובה היא להרבות בתפלה לאבינו שבשמים, שירחם על עמו ישראל וביחוד על תושבי הארץ, וכן להשתדל להוסיף ולהרבות בלימוד התורה הק'. וכפי רבי התפלה ולימוד התורה יתרבו הזכויות..."

לחשוב על צרכי הזולת

במידה זו של "נושא בעול עם חברו". חנך והרגיל הסבא מסלובדקה הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זצ"ל את תלמידיו. היה זה בתקופת מלחמת העולם, המצב הכלכלי היה בכי רע, והכל רעבו לפת לחם. העניות ששררה בימים ההם היתה נוראה. נעליהם של בני הישיבה - כפי שהעיד תלמידו הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן זצ"ל - היו עשויות מבלויי סחבות שנכרכו כאחת ונהדקו על ידי דבק. היתה לי אז חליפת בגדים שנתפרה מאריג גס של שק תפוחי אדמה"...

ביום מן הימים הצליח הרב רודרמן להפריש מחצית ממכסת קצבתו הזעומה, וקנה בה "טלית-קטן" חדשה להידור מצוה. כאשר הציג בפני הסבא מסלובדקה את הטלית שרכש, בצפיה לקבל תגובה של שבח וקילוס, הצליף בו הסבא בשוטו החינוכי - במטרה לשרש את נימת היהירות שלוותה למען המצוה ולהשריש בו את המחשבה על צרכי הזולת - וכך הוכיחו על פניו: "מה זאת עשית? אם אכן יש ביכולתך לוותר על צרכיך, היה לך להעניק את הכסף ליהודי אחר שיקנה בו דבר מאכל הנחוץ לו כל כך, בימים טרופים אלו!"

ריכוז למען הזולת

סח הגאון רבי אליעזר גולדשמידט זצ"ל: כותלי ביתו של הגאון רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל בעל ה"אור שמח", ספגו לתוכם במשך שנים ארוכות את דמעוניהם והמייית לבם של יחידים, ואנחותיהם של ראשי העדה ופרנסיה בדבר צרות הכלל. כל אלה שהשכימו לפתחו ברוח נכאה, היו יוצאים מלאי תקוה, אמונה ובטחון.

פעם פנו תושבי עירו, אל אחד ממקורביו, ושאלוהו: "במה גדול כוחו של רבי מאיר שמחה, שהכל מרבים לפנות אליו בצר להם?"

נענה הלה והשיב: סגולתו המיוחדת של רבי מאיר שמחה היא שמלבד מה שלבו מלא אהבת ישראל, ושהוא מחונן ברוחב דעת ובחכמת חיים, הרי כשביא יהודי לתנות בפניו את צרתו ולבקש את עצתו - מסיח הוא באותה שעה את דעתו מכל העניינים האחרים שתפסו את מוחו עד אז, והוא מתרכז ומתעמק אך ורק בחדירה למצבו של אותו אדם הניצב לפניו, לכן עצתו אמונה, מדוייקת וקולעת למטרה.

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

שוב אלי ביום ראשון

לפגוש את רבי חיים, שהרי אין לו מהיכן להחזיר את ההלוואה. ואולם, בסופו של דבר שם אברהם את מבטחו בה' ויצא לרחובה של עיר. בעודו מהרהר בלכתו ברחוב פגש בו לפתע ערבי שאינו מכיר, וביקש ממנו שימכור עבורו כמה תכשיטי זהב, והבטיח לשלם לו סכום ניכר עבור זה, ולא עוד, אלא שעוד קודם המכירה הפקיד הערבי בידו של ר' אברהם מחצית מהכסף. תוך כדי שהלה הפקיד בידיו של רבי אברהם את מחצית מדמי העיסקא, הוא נעלם לפתע ואיננו. אז נגלה למולו רבי חיים זצ"ל ובפנים מאירות אמר לו:

"ענין הראות כי נתקיימו הדברים במלואם" - יום ראשון היום. ועתה, החזר נא לי את הכסף שהלווית לך, פרוטה אחת לא יותר". ר' אברהם החזיר לרב את הכסף, ועדיין נותר לו כסף לרוב.

רבי חיים פינטו הקטן זיע"א, עבר פעם אחת, כמנהגו, ברחובות העיר כדי לאסוף מעות לצדקה. ראה אותו ר' אברהם עמאר וחש בושה כלפיו. שכן, ר' אברהם הגיע ממש עד פת לחם ובכיסו לא היתה פרוטה לפורטה. השבת התקרבה, והמצוקה הכלכלית הקשה שלו לא איפשרה לו להכין בכלל את מצרכי השבת. ר' אברהם עמאר חשש עתה כי רבי חיים זצ"ל יגש גם אליו ויבקש ממנו מעות לצדקה, בשל כך חשב להמנע מלפגוש אותו ונבלע חיש קל בתוך אחת מחצרות הבתים. רבי חיים ראה זאת מרחוק, ומיהר להכנס אחריו לאותה חצר. כשפגש עמו אמר לו: "יודע אני כי אין לך כסף, אולם אני רוצה לעזור לך". ותוך כדי דיבור הוציא רבי חיים כמה מטבעות ממטפחתו ונתן אותם לר' אברהם עמאר, ואמר לו: "שוב אלי ביום ראשון, ואז תחזיר לי את הכסף. אז כבר יהיה לך מהיכן להחזיר". ר' אברהם עמאר, כך סיפר לי בנו מר דוד עמאר הי"ו, סירב לקחת את ההלוואה, מחשש שלא יהיה לו מהיכן להחזיר. ואולם, רבי חיים הפציר בו לקחת את הכסף. בסופו של דבר לקח ר' אברהם את הכסף ויצא לעבר השוק, שם רכש לו דגים, בשר ומצרכי מזון לרוב לכבוד שבת. למחרת השבת, מיאן ר' אברהם עמאר לצאת לרחובה של עיר. לא היתה בידו כל פרוטה, והוא פחד

חסרים לנו בארכיון מס' עלונים ישנים

תש"ס - 13 תשס"א - 25,27,26,28, תשס"ה - 253,254,261

מי שיש ברשותו את העלונים הנ"ל נא ליצור איתנו קשר

בט"ל או במייל אנו נצלם ונחזיר תודה!